MATEJA TURKALJ

miercuri, 30 septembrie 2020

La recomandarea Uniunii Croa ilor din România, consilierul de pres al Departamentului pentru Rela ii Interetnice al Guvernului României i-a luat un amplu interviu elevei Mateja Turkalj, absolvent a ciclului gimnazial din cadrul Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara ova. În cadrul interviului, Mateja a vorbit, printre altele, despre gradul de dificultate al subiectelor de la Evaluarea na ional i propria-i experien legat de înv mântul online, despre diferen ele dintre limba român literar i limba croat standard sau despre raportul acesteia din urm cu idiomul cara ovenesc al limbii croate pe care a fost nevoit s -l înve e grabnic pentru a se putea în elege cu cons tenii.

La jum tatea drumului, între România i Croa ia, interviu cu Mateja Turkalj, eleva Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara ova.

În contextul situa iei epidemiologice determinat de r spândirea virusului COVID – 19 i a declar rii st rilor de urgen i alert , eleva Mateja Turkalj i colegii ei de clas nu au putut avea parte de o s rb toare în toat regula pentru a marca absolvirea ciclului gimnazial. Îns ei fac parte, totu i, din rândul acelor tineri noroco i din România care, nu peste mult timp, vor continua împreun studiile liceale în cadrul aceleia i institu ii de înv mânt – Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara ova – având oportunitatea s rb toririi unui nou început, de aceast dat . Cu Mateja am stat de vorb despre studiul limbii croate asupra c reia ea are o perspectiv cu totul deosebit . Despre acest aspect, pute i afla detalii în cele ce urmeaz .

Ai absolvit clasa a VIII-a i ai avut parte i de examene de competen , nu i de coal , în sensul clasic al cuvântului. Cât de gre s-au p rut subiectele de limb i literatur matern i unde vei studia mai departe?

Nu mi s-au p rut foarte grele. La matematic au fost mai dificile, trebuie s recunosc. În rest, nu prea. La limba i literatura matern ne-au cerut câteva proverbe i ne-au întrebat, spre exemplu, ce am dori s facem mai departe, ce am dori s studiem? Eu mi-am propus s devin farmacist , dar pân atunci a dori s -mi continui studiile la Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara ova.

Care este experien a ta în ceea ce prive te sistemul de înv mânt online? Au fost ”pe faz ” profesorii?

Da, au fost ”pe faz ”, dar problema e c nu a fost ca la coal … A fost foarte greu la început, dar ne-am descurcat chiar bine cu to ii, a spune. Pentru c una e s stai în banc la coal i cu totul alta când e ti acas , cu gândurile tale i încerci s faci toate lucrurile…

Nu ai putut s - i vezi colegii în ultimele luni de clasa a VIII-a. Cât de mare a fost sup rarea voastr din aceast cauz ?

Ne-am rev zut în perioada celor mai mari emo ii, la examenele de capacitate i ne-am bucurat foarte tare. Chiar înainte de pandemie discutam, oare ce-ar trebui s facem la sfâr it de clasa a VIII-a, un chef sau o excursie? Marea majoritate a ales atunci excursia i chiar ne-ar pl cea s mergem undeva, la malul m rii, la Constan a, spre e-xemplu, pe care l-am v zut doar în poze..

Cât de important i se pare studiul limbii croate? La modul general, de ce poate fi util s avem i cuno tin e de limb matern ? Se presupune c motivele se în eleg de la sine, dar a dori s aflu p rerea ta pe acest subiect…

În cazul meu, este cumva natural s am astfel de cuno tin e pentru c m-am n scut în Croa ia i am stat acolo timp de apte ani Dar a putea spune c mi se pare util s cunoa tem cât mai multe limbi, iar limba croat se poate înv a foarte u or ca limb str in . Eu am colegi de coal care nu tiu foarte bine limba croat , dar am observat c o pot înv a foarte u or.

Presupun c e ti destul de ata at de aceast limb din moment ce primii t i apte ani din via i-ai petrecut într-un mediu în care a vorbit aceast limb în permanen . Ce po i s -mi mai spui despre acest ata ament? În ce mod difer , în privin a ta, limba croat i limba român ?

Desigur, n scându-m în Croa ia, primul meu cuvânt a fost în limba croat i auzind aceast limb am un sentiment… nici n pot s vi-l descriu. Primul meu cuvânt a fost ”mama”, adic ”majka” în limba croat , dar trebuie s mai men ionez aici i faptul c în Cara ova, unde locuiesc acum cu familia, nu mama, ci bunica este denumit astfel.

Totodat , eu am frecventat i cre a în Croa ia, a a c am înv at foarte multe chestii dup acel prim cuvânt – denumiri de juc rii i activit i, nume de fructe, expresii de baz . Începând din clasa întâi, am înv at i engleza…

Ce rol au profesorii i p rin ii în aprofunda-rea cuno tin elor de limba matern ? i în ce mod te-au inspirat colegii de clas sau prietenii în acest domeniu…

Cu mama am înv at acele cuvinte ini iale pe care le-am amintit adineauri, profesorii îns îmi predau o limb croat mai profund cu expresii frumoase, cu epitete colorate pe care le putem g si i în diferite texte literare. Colegii i prietenii îns nu m puteau înv a multe lucruri pentru c eu la baz am vorbit o alt limb croat , diferit de cea din Cara ova. Dar îmi place s vorbesc cu ei i în limba croat , s le spun unele cuvinte pe care ei nu le în eleg sau le spun altfel.

Dac am în eles bine, practic a trebuit s înve i din nou limba croat , pentru c în România se vorbe te un alt dialect sau o alt fo a limbii decât cea din Croa ia…

Da, este exact a a… Totodat a trebuit s înv i limba român care mi s-a p rut o limb total diferit de limba mea matern , seam n nici m car un cuvânt. Între limba croat din Croa ia i cea din Cara ova exist multe asem n ri, deci nu a fost foarte greu s- o înv pe aceasta din urm . Limba i literatura român mi s-a p rut de un alt grad de dificultate, dar am reu it i pe acest plan, deci pot s spun: po i reu i orice din moment ce î i dore ti asta…

Ce i se pare deosebit în limba croat fa de toate acele limbi pe care le cuno ti ? Po i s -mi spui câteva astfel de aspecte sau detalii?

Limba croat este o limb autentic , direct i u or de înv at, a putea s zic, în timp ce, spre exemplu, limba francez este o limb frumoas , dar i foarte greu de înv at. Interesant mi se pare îns faptul c în familia noastr se întâlnesc cele dou forme ale limbii croate, pentru c eu i bunicii mei din Cara ova ne înv m reciproc cuvinte pe care cel lalt nu le tie, sau le tie altfel. Dac unul dintre noi nu în elege, cel lalt explic . Acest lucru mi se pare haios…

Ce rol va avea limba croat în ceea ce i-ai propus s înve i sau s devii? i dac i-ar place s te întorci în Croa ia la studii, spre exemplu?

Da, mi-ar place s m întorc la studii, de ce nu? Croa ia e un loc special, îns mama a dorit foarte mult s ne întoarcem în România, deci eu, la cei 14 ani, sunt practic la jum tatea drumului: am tr it 7 ani în Croa ia i de al i 7 ani, tr iesc în România.

În ceea ce prive te profesia de farmacist, pe care mi-am ales-o, mi se pare c voi putea folosi limba croat , dac voi lucra la o farmacie în Cara ova, Re i a sau chiar Timi oara. Pentru c a putea servi croa ii de la noi sau turi tii care vin din Croa ia, pe limba lor.

Care a fost motivul pentru care familia ta a dorit s se întoarc în România?

Bunicii mei tr iesc în Cara ova i tr iau singuri. Tot singuri ne sim eam i noi acolo, în satul în care tr iam, în Croa ia. Era o a ez mai mic decât cea în care tr iesc în momentul de fa . Nu era un sat turistic, dar era un loc frumos. Înainte s ne mut m la Cara ova, veneam des în vacan e la bunici i îmi pl cea foarte tare România. Mi se pare o ar extrem de frumoas .

O întrebare mai de vacan , ironic vorbind: ce î i place s cite ti?

Poate ve i râde, dar îmi plac foarte mult romanele de dragoste… Chiar am în fa un teanc de c r i pe care le-am primit la coal drept premiu: Arghezi i… desigur, Eminescu, care îmi place foarte tare. Dar i romanul Baltagul de Sadoveanu, sau comedia O scrisoare pierdut , de Caragiale.

Am i câteva c r i în limba croat dintre care mi-ar fi foarte greu s aleg una preferat . Dar dac ar fi s aleg, v-a recomanda poeziile lui Dragutin Tadijanovi i Dobriša Cesari , a c ror versuri le avem i în manualul de limb i literatur croat .

Interviu realizat de Bartha Réka.